

Hemingways sidste rejse

25/9-11

ROMAN: Jeg har været på en fantastisk rejse sammen med amerikaneren Ernest Hemingway (1899-1961) til 40'ernes Cuba.

Rejsen begyndte i juli måned, hvor jeg påbegyndte læsningen af "Den gamle mand og havet", fra 1952.

Reisen sluttede i mandags, hvor jeg så filmatiseringen af romanen, som både gjorde Hemingway til Nobelprismodtager i 1954 og indeholder af den amerikanske Pulitzerpris. Romanen er filmatiseret to gange, første gang i 1957 og anden gang i 1990. Det var den sidste, jeg rørt lod mig bevæge af sammen med mine trofaste elever, med den fabelagtige skuespiller Anthony Quinn i hovedrollen som den gamle fisker Santiago.

Men hvorfor kan man mon lade sig gribe af en roman, der som forfatteren Tom Kristensen, i sin tid skrev i sin anmeldelse, kun indeholder halvanden erotisk linje? Mestendels foregår den på havet, hvor den dygtige fisker Santiago taler med og til den store sværdfisk, som han ender med at fange. En sejlad, som varer tre dage.

Forinden har Santiago fisket i 84 dage uden fangst. Et anliggende, som fratrøve ham muligheden for at have sin unge lærling Manolin med. Hans forældre vil ikke lade ham fiske med Santiago længere, fordi heldet svigter ham.

Santiago savner drengen, men i stedet taler Santiago med fuglene og ser på stjernerne, hvis placering han kender på himlen, selvom han ikke kender deres navne. Det går

dog ikke så let med at fange sværdfisken, den gamle mand kæmper og kæmper. Hemingway beskriver Santiago således: "Alt ved ham var gamomt undtagen øjnene, der havde samme farve som havet og var muntre og ubesejrede".

Romanens storhed er det menneskelige mod, som Santiago viser. Først den ukuelige vilje til at ville fange sværdfisken, der bliver ved med at forsøge at undslippe, dernæst viljen til at føre fisken hjem, truet af den ene haj efter den anden i Golfstrømmens oprørte vande. Santiago er en helt.

Anmeldere har set Santiago som Hemingways alter ego, en ældre forfatter, som trods gentagende skriveblokeringer, præstationsangst og depressioner, skriver den roman,

som for alvor sætter ham på verdenslitteraturens landkort.

Da han modtog beskeden i telefonen om morgenen fra United Press, om at have modtaget Nobelprisen, var han meget ydmyg og vækkede umiddelbart efter sin kone, den fjerde i rækken, Mary Welsh, med ordene: "Min skat, min skat, jeg har fået den der ting". Og bagefter sagde han til pressen, at Bernard Berenson, Carl Sandburg eller Karen Blixen burde have fået den. En cadeau, som Karen Blixen aldrig glemte ham for.

Flere har kaldt romanen for Hemingways sidste rejse, og sandt er det, at han ikke skrev mere med så højt kvalitative niveau. Om den sagde han selv til venner, at ingen, som havde modtaget Nobelprisen, bagefter havde skrevet noget nævneværdigt.

Andre anmeldere har set Santiago som en Jesus-skikkelse, ikke mindst, fordi Hemingway flere steder referer til Bibelen, men det afviste Hemingway pure.

Når jeg har kastet mig over Hemingways litteratur, liv og levned, derroste det ikke mindst den anmelderillustrerede billedbiografi, som netop er udkommet i år, 50 år efter Hemingways død. Han fascinerer fortsat Journalisten, som blev forfatter, med en livsførelse på første klasse.

Når han ikke skrev, var han storvildtsjæger, fisker eller opfandt nye drinks, ligesom han rejste verden tynd, snart til storbymetropoler snart til verdens udkanter. "Den gamle mand og havet", indbragte

ham to millioner dollars, som han antagelig langt fra nåede at bruge, inden han 62 år gammel begik selvmord på dramatisk vis.

I en tid, hvor næsten ikke en roman, digtsamling, film, avis eller tv-udsendelse tør undlade at indeholde sexscener, druk og vold, ja, så er jeg blevet grebet af det uskyldrene univers, som Hemingway præsenterer i "Den gamle mand og havet".

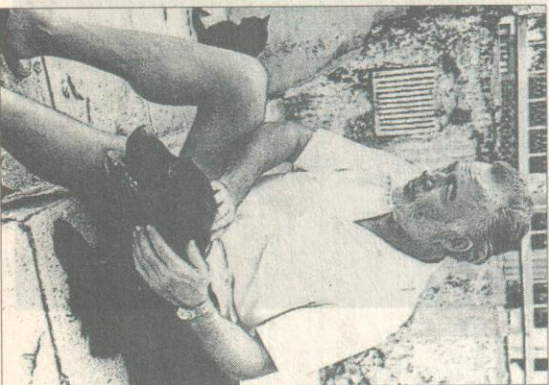
Tænk at turde lade en gammel fisker sidde i en båd i tre dage og tale med og om fisk, fugle og stjerner. En enkemand, som savner sin kone så meget, at billedet af hende, er taget ned fra væggen og gemt i en ren skjorte, i den undseelige fiskerhytte ved Cubas kyst, som er hans hjem, når han ikke er på havet!

I teorien kaldes Hemingways teknik for isbjergteknikken. Dvs. kun det nødvendige medtages. Resten må vi selv tænke os til. Der er meget at tænke sig til! En mand, en båd - hav & himmel!

Netop i vores tid er der mange, som med fordel kunne skifte til isbjergteknikken!

MARIA STENSGÅRD POUSEN er lektor i Gymnasieskolen. Cand. mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet. Censur på Lærer- og Pædagoguddannelsen i Danmark. Skribent ved North Art Magazine. Gift og mor til tre.

Ernest Hemingway med sin hund.